

Betænkning afgivet af Kulturudvalget den 26. maj 2021

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om ophavsret

(Implementering af dele af direktiv om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked og direktiv om regler for udøvelse af ophavsretten og beslægtede rettigheder, der gælder for visse af tv- og radioselskabernes onlinetransmissioner og retransmissioner af tv- og radioprogrammer m.v.)

[af kulturministeren (Joy Mogensen)]

1. Ændringsforslag

Kulturministeren har stillet 8 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, DF, SF, EL, KF, KD, Uffe Elbæk (UFG) og Inger Støjberg (UFG)) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (RV og NB) vil ved 2. behandling af lovforslaget redegøre for deres stilling til lovforslaget og de stillede ændringsforslag.

Liberal Alliance, Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Venstre

Venstres medlemmer af udvalget stemmer for lovforslaget. V vil gerne være med til at styrke danskproduceret indhold ved at styrke de danske mediehuse. V støtter, at aftaler kan klareres kollektivt, og at det vil være frivilligt for presseudgiverne, om de vil stå uden for disse. V synes også, at der sker en fornuftig implementering af SatCabII-direktivet. I betragtning af lovforslagets kompleksitet og usikkerhed omkring konsekvenserne af lovforslaget vil V foreslå, at alle elementerne i lovforslaget evalueres senest i 2023 med henblik på at vurdere behovet for en eventuel justering og ikke kun den foreslåede ordning vedrørende aftalelicens i § 29 a.

Venstres medlemmer af udvalget kan støtte ministerens ændringsforslag om evalueringsbestemmelsen vedrørende § 29 a med følgende begrundelse: Vi har i Danmark et mangfoldigt udbud af dansksproget indhold. Det sætter danskerne stor pris på. V ønsker et fortsat alsidigt og mangfoldigt mediemarked, der kan understøtte mediernes demokratiske, kritiske og uafhængige virke og opretholde og udvikle den demokratiske debat og folkeoplysning. I takt med den teknologiske udvikling opstår nye forretningsmodeller, og der er behov for at tilpasse den regulatoriske ramme. Hvorvidt lovforslaget indeholder de tilstrækkelige redskaber til at nå målet om frivillige aftaler mellem de danske udgivere og techgiganterne, ved vi ikke. Derfor giver det mening at evaluere de nye bestemmelser om udgivers ret og kollektiv forvaltning, så vi sikrer os, at reglerne faktisk virker efter hensigten, og hvis ikke, reviderer reglerne.

Det Konservative Folkeparti

Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget støtter lovforslagets intention, men foreslår en evalueringsbestemmelse for § 35, der bl.a. kan føre til justeringer af ordningen, hvis der opstår et behov herfor. Der er foreslået en lignende evalueringsbestemmelse for SatCabII-direktivet.

Kristendemokraterne

KD's medlem af udvalget støtter lovforslaget og mener, at såvel EU's direktiv om ophavsret fra 2019 som lovforslaget, som i ånd og bogstav implementerer direktivet, er nødvendigt for at gøre op med verdenshistoriens største kunsttyveri og således i mange år har været savnet. KD vil dog for klarhedens og fortolkningens skyld tilkendegive følgende:

– EU's direktiver vedrørende ophavsret og beslægtede rettigheder bidrager til det indre markeds funktion, sigter

på et højt niveau af beskyttelse for rettighedshavere, letter processen for clearing af rettigheder og danner en ramme for udnyttelsen af de værker og andre frembringelser, som er beskyttet af disse rettigheder. Denne harmoniserede retlige ramme bidrager til et velfungerende indre marked og fremmer innovation, kreativitet, investeringer og produktion af nyt indhold, også i det digitale miljø, med henblik på at undgå fragmentering af det indre marked. Den beskyttelse, som den retlige ramme giver, bidrager også til EU's mål om at respektere og fremme kulturel mangfoldighed og samtidig fremhæve den fælles europæiske kulturarv.

– Den hurtige teknologiske udvikling fortsætter med at ændre den måde, som værker og andre frembringelser skabes, produceres, distribueres og udnyttes. Der dukker hele tiden nye forretningsmodeller og nye aktører op. Den relevante lovgivning skal være fremtidssikret for ikke at begrænse den teknologiske udvikling. Men de mål og principper, der er fastlagt i EU's ophavsretlige rammer, skal fortsat være velfunderede. Disse skal håndhæves, også i en virtuel verden. Der er retsikkerhed for både rettighedshavere og brugere med hensyn til visse anvendelser af værker og andre frembringelser i det digitale miljø, herunder grænseoverskridende anvendelser.

– En fri og pluralistisk presse er afgørende for at sikre god journalistik og borgernes adgang til oplysninger. Den yder et grundlæggende bidrag til den offentlige debat og et velfungerende demokratisk samfund. Den brede adgang til pressepublikationer på nettet har givet anledning til fremkomsten af nye onlinetjenester såsom nyhedsaggregatorer eller medieovervågningstjenester, for hvilke genanvendelsen af pressepublikationer udgør en vigtig del af deres forretningsmodel og er en indtægtskilde. Udgivere af pressepublikationer står over for problemer med at give udbydere af denne slags tjenester licens til onlineanvendelse af deres publikationer, hvilket gør det vanskeligere for dem at tjene deres investeringer ind igen. Manglende anerkendelse af udgivere af pressepublikationer som rettighedshavere medfører ofte, at udstedelsen af licenser og håndhævelsen af rettigheder til pressepublikationer i forbindelse med udbydere af informationssamfundstjenesters onlineanvendelse er kompleks og ineffektiv i det digitale miljø. Men samtidig danner sociale medier også en markedsføringsplatform for medier, ligesom journalistikken i stigende grad betjener sig af sociale medier. Denne kompleksitet skal der tages hensyn til ved forhandlinger mellem parter og i Ophavsretslicensnævnet.

– Udgiveres organisatoriske og finansielle bidrag til produktionen af pressepublikationer bør anerkendes og støttes yderligere for at sikre bæredygtighed inden for udgivelsesvirksomhed og dermed fremme tilgængeligheden af pålidelige oplysninger. Det er derfor nødvendigt med en harmoniseret retsbeskyttelse på EU-plan af pressepublikationer, for så vidt angår udbydere af informationssamfundstjenesters onlinebrug heraf, uden at dette berører de eksisterende regler om ophavsret i EU-retten, der finder anvendelse på individuelle brugeres private eller ikkekommercielle anvendelser af pressepublikationer, herunder når sådanne brugere deler pressepublikationer online. En sådan beskyttelse bør effektivt garanteres, ved at der i EU-retten i forbindelse med

ophavsret indføres rettigheder til reproduktion og tilrådighedsstillelse for almenheden af pressepublikationer fra udgivere, der er etableret i en medlemsstat i forbindelse med onlineanvendelse foretaget af udbydere af informationssamfundstjenester.

– Udbydere af informationssamfundstjenesters anvendelse af pressepublikationer kan bestå i anvendelse af hele publikationer eller artikler, men også af dele af pressepublikationer. Sådanne anvendelser af dele af pressepublikationer har også opnået økonomisk relevans. Samtidig må udbydere af informationssamfundstjenesters anvendelse af enkelte ord eller meget korte uddrag af pressepublikationer ikke undergrave de investeringer, som udgivere af pressepublikationer foretager i forbindelse med produktion af indhold. Det er derfor hensigtsmæssigt at bestemme, at anvendelse af enkelte ord og indramning eller meget korte uddrag af pressepublikationer ikke bør være omfattet af de rettigheder, der er fastsat. I betragtning af den massive aggregering og anvendelse af pressepublikationer, som foretages af udbydere af informationssamfundstjenester, er det vigtigt, at udelukkelsen af meget korte uddrag fortolkes på en sådan måde, at det ikke påvirker effektiviteten af de rettigheder, der er fastsat i EU-direktivet af 17. april 2019, som lovforslaget implementerer.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af kulturministeren, tiltrådt af et flertal (S, V, DF, SF, EL, KF, KD, Uffe Elbæk (UFG) og Inger Støjberg (UFG)):

Til titlen

1) Som *footnote* til titlen indsættes:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/789/EU af 17. april 2019 om regler for udøvelse af ophavsretten og beslægtede rettigheder, der gælder for visse af tv- og radioselskabernes onlinetransmissioner samt retransmissioner af tv- og radioprogrammer, og om ændring af Rådets direktiv 93/83/EØF, EU-Tidende 2019, nr. L 130, side 82, og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/790/EU af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked og om ændring af direktiv 96/9/EF og 2001/29/EF, EU-Tidende 2019, nr. L 130, side 92.«

[Titelnote]

Til § 1

2) I den under nr. 8 foreslåede ændring af § 35, stk. 5, ændres »I § 35, stk. 5, ændres« til: »I § 35, stk. 5, ændres i 1. pkt.«, og »»Eksemplar fremstilling, der er nødvendig for tilrådighedsstillelsen, kan foretages« udgår.« ændres til: »2. pkt. udgår.«

[Præcisering]

3) I det under nr. 14 foreslåede kapitel 2 b udgår i § 52 c, stk. 4, nr. 2, », og under alle omstændigheder«.
[Præcisering]

4) Nr. 15 affattes således:

»15. I § 66, stk. 2, ændres »31 og 34, § 35, stk. 4 og 5, §§ 39-47« til: »31, 34, 35, 39-47«, og i § 67, stk. 2, ændres »32 og 34, § 35, stk. 4 og 5, §§ 39-47« til: »32, 34, 35, 39-47«.«
[Præcisering]

5) Efter nr. 20 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 86, stk. 7, der bliver stk. 8, ændres »stk. 6« til: »stk. 7«.«

[Lovteknisk rettelse]

6) Efter nr. 22 indsættes som nyt nummer:

»02. I § 91 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Kulturministeren vil senest i 2023 foretage en evaluering af denne lovs § 29 a med henblik på at vurdere behovet for en eventuel justering af ordningen.«

[Evalueringsbestemmelse]

Til § 2

7) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Lovforslaget kan stadfæstes straks efter dets vedtagelse.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

[Hjemmel til stadfæstelse straks efter vedtagelsen, jf. grundlovens § 42, stk. 7]

8) I stk. 3, der bliver stk. 4, ændres »nr. 21« til: »nr. 22«.

[Præcisering af henvisning]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det foreslås, at det i fodnoterne til lovens titel angives, at loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/789/EU af 17. april 2019 om regler for udøvelse af ophavsretten og beslægtede rettigheder, der gælder for visse af tv- og radioselskabernes onlinetransmissioner samt retransmissioner af tv- og radio-programmer, og om ændring af Rådets direktiv 93/83/EØF, EU-Tidende 2019, nr. L 130, side 82 og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/790/EU af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked og om ændring af direktiv 96/9/EF og 2001/29/EF, EU-Tidende 2019, nr. L 130, side 92.

Baggrunden for ændringen er, at der i love, der gennemfører EU-direktiver eller andre EU-retsakter, bør indsættes en note med reference til den pågældende EU-retsakt.

Til nr. 2

Det foreslås i § 35, stk. 5, at 2. pkt. udgår. Der er alene tale om en lovteknisk præcisering.

Til nr. 3

Det foreslås, at », og under alle omstændigheder« i § 52 c, stk. 4, nr. 2, udgår. Der er alene tale om en sproglig præcisering.

Til nr. 4

Det foreslås i § 66, stk. 2, at »31 og 34, § 35, stk. 4 og 5, §§ 39-47« ændres til »31, 34, 35, 39-47«. Der er alene tale om en lovteknisk præcisering.

Det foreslås i § 67, stk. 2, at »32 og 34, § 35, stk. 4 og 5, §§ 39-47« ændres til »32, 34, 35, 39-47«. Der er alene tale om en lovteknisk præcisering.

Til nr. 5

Det foreslås i § 86, stk. 7, der bliver stk. 8, at »stk. 6« ændres til »stk. 7«. Der er alene tale om en lovteknisk præcisering.

Til nr. 6

Det foreslås, at den foreslåede ordning vedrørende aftalelicens i § 29 a evalueres senest i 2023 med henblik på at vurdere behovet for en eventuel justering. Ordningen med en specifik aftalelicens for pressepublikationer, som går videre end direktivets indhold, er en nyskabelse i forhold til den gældende retstilstand. Forslaget om, at en kollektiv forvaltningsorganisation og informationssamfundstjenester kan aftaledække området, giver konkurrenter i form af rettighedshavere mulighed for kollektiv forhandling, hvilket kan have en konkurrencebegrænsende effekt, men giver herudover også i vid udstrækning mulighed for løbende at tage højde for den teknologiske udvikling og sikre adgang til brug af de omfattede rettigheder. Ordningen forudsætter, at informationssamfundstjenesterne er villige til at indgå aftale, at der oprettes en kollektiv forvaltningsorganisation, som er repræsentativ for de pågældende rettigheder, og at den pågældende organisation og dennes medlemmer forhandler rimelige aftaler med informationssamfundstjenesterne. Ordningen må ikke begrænse muligheden for reel individuel forhandling af aftaler, f.eks. i forhold til mindre informationsamfundstjenester, som måtte ønske individuelle aftaler med de enkelte rettighedshavere, herunder presseudgiverne.

Den foreslåede evalueringsmekanisme i § 91, stk. 6, kan bl.a. føre til justeringer af ordningen, hvis der viser sig et behov for at skabe sikkerhed for, at adgangen til kollektiv forhandling gennem aftalelicensen ikke benyttes til at gennemtvinge konkurrencebegrænsende vilkår. Dette gælder særlig i forhold til mindre informationsamfundstjenester, hvor styrkeforholdet – i modsætning til hvad der vil gælde over for større aktører såsom techgiganter – vil favorisere rettighedshaverne.

Herudover vil Kulturministeriet inddrage de samme hensyn i de løbende godkendelser af en kollektiv forvaltningsorganisation efter den foreslåede § 29 a. På samme vis er det sikret ved adgangen til Ophavsretslicensnævnet i den foreslåede § 47, stk. 2, at den kollektive forvaltningsorganisation ikke indgår aftaler på urimelige, konkurrencebegrænsende vilkår eller på anden måde udviser konkurrencebegrænsende adfærd.

Kulturministeriet finder det på denne baggrund hensigtsmæssigt, at ordningen evalueres 2 år efter dens ikrafttrædelse. Bestemmelsen i § 91, stk. 6, indebærer, at ordningen senest i 2023 skal evalueres.

Til nr. 7

Det foreslås, at lovforslaget kan stadfæstes straks efter dets vedtagelse. Ifølge grundlovens § 42, stk. 7, kan et lovforslag, som kan undergives folkeafstemning, i særdeles påtrængende tilfælde stadfæstes straks efter dets vedtagelse, når forslaget indeholder bestemmelse herom. Implementeringsfristen for både direktiv 2019/789/EU og direktiv 2019/790/EU er den 7. juni 2021. Det følger af Folketingets tidsplan, at lovforslaget tredjebehandles den 3. juni 2021. Uden hjemmel til at stadfæste straks ville det ikke være muligt at stadfæste lovforslaget, så det kan træde i kraft den 7. juni 2021. For at kunne overholde implementeringsfristen den 7. juni 2021 er det således nødvendigt, at lovforslaget kan stadfæstes straks efter dets vedtagelse.

Til nr. 8

Det foreslås for ændringslovforslagets § 2, stk. 3, at »nr. 21« ændres til »nr. 22«. Der er alene tale om en lovteknisk præcisering.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 26. marts 2021 og var til 1. behandling den 13. april 2021. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kulturudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Daniel Toft Jakobsen (S) Birgitte Vind (S) Mogens Jensen (S) nfm. Anders Kronborg (S) Jesper Petersen (S)

Kasper Sand Kjær (S) Leif Lahn Jensen (S) Malte Larsen (S) Zenia Stampe (RV) Marianne Jelved (RV) Jens Rohde (KD)

Charlotte Broman Mølbæk (SF) Rasmus Nordqvist (SF) Søren Søndergaard (EL) Christian Juhl (EL) Uffe Elbæk (UFG)

Britt Bager (KF) Ellen Trane Nørby (V) Jan E. Jørgensen (V) Kim Valentin (V) Hans Christian Schmidt (V) fmd.

Inger Støjberg (UFG) Stén Knuth (V) Morten Messerschmidt (DF) Dennis Flydtkjær (DF) Peter Skaarup (DF)

Pia Kjærsgaard (DF) Birgitte Bergman (KF) Lars Boje Mathiesen (NB)

Liberal Alliance, Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	49	Liberal Alliance (LA)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	39	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Kristendemokraterne (KD)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	14	Siumut (SIU)	1
Enhedslisten (EL)	13	Sambandsflokkurin (SP)	1

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og kulturministeren sendte den 18. december 2020 et udkast til udvalget, jf. KUU alm. del – bilag 71, samt et revideret udkast den 18. januar 2021, jf. KUU alm. del – bilag 81. Den 26. marts 2021 sendte kulturministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 12 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 2 skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Høring

Udvalget afholdt den 19. maj 2021 en høring om lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 39 spørgsmål til kulturministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Nye Borgerlige (NB)	4	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	7